

Note by EIC

23 พฤศจิกายน 2011

ธุรกิจชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์...ฟื้นหรือฟุบยาวจากวิกฤติน้ำท่วม?

แม้ว่าห่วงโซ่อุปทานการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์จะได้รับผลกระทบค่อนข้างรุนแรงจากวิกฤติน้ำท่วม แต่คาดว่าจะการผลิตจะกลับมาฟื้นตัวเต็มที่ได้ในช่วงปลายไตรมาส 2 ปี 2012 ขณะที่ประเด็นการย้ายฐานการผลิตในระยะสั้นยังไม่น่าเป็นกังวลนัก

การผลิต Hard Disk Drive (HDD) ซึ่งไทยเป็นผู้ผลิตอันดับ 1 ของโลกและห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) ของ HDD ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดจากวิกฤติน้ำท่วม เนื่องจากผู้ผลิต HDD รวมถึงผู้ผลิตชิ้นส่วนประกอบ HDD เป็นจำนวนมากมีโรงงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมทั้งในอยุธยาและปทุมธานี โดยผู้ผลิต HDD รายใหญ่ที่โรงงานน้ำท่วมคือ Western Digital (WD) และ Toshiba ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดสูงถึงราว 40% ของตลาด HDD ของโลก ซึ่งแต่ละบริษัทมีการผลิตในไทยราว 50% ของการผลิตทั้งหมด (รูปที่ 1) ในขณะที่ผู้ผลิตรายอื่น แม้โรงงานจะไม่ได้รับความเสียหาย แต่ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการขาดแคลนชิ้นส่วนประกอบเนื่องจากผู้ผลิตส่วนประกอบหลักใน supply chain ของ HDD หลายรายประสบกับภาวะน้ำท่วม โดยเฉพาะ spindle motor ซึ่ง Nidec เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดถึงราว 80% ของ HDD motor ทั้งหมดของโลก โดยสัดส่วนการผลิตในไทยอยู่ที่ราว 65% ของการผลิตทั้งหมด ซึ่งสะท้อนว่าชิ้นส่วน spindle motor ในตลาดโลกจะหายไปราว 50% ของการผลิตทั้งหมดของโลกจากผลกระทบของวิกฤติน้ำท่วมในครั้งนี้ ส่งผลให้ตลาดคาดการณ์ว่ายอดขายการส่ง HDD ของโลกจะปรับลดลงราว 30% (QOQ) ดังนั้น การฟื้นตัวของการผลิต HDD ส่วนหนึ่งจึงขึ้นกับความสามารถในการกลับมาผลิตของ WD Toshiba และ Nidec เป็นสำคัญ (รูปที่ 2)

กำลังการผลิต HDD ของโลกคาดว่าจะปรับลดลงมาอยู่ที่ราว 60% ในไตรมาส 4 ของปี 2011 และคาดว่าจะกลับมาฟื้นตัวสู่ระดับ 80-90% ในช่วงกลางปี 2012 โดยรวมสัดส่วนการผลิต HDD ของไทยรวมทุกบริษัทอยู่ที่ประมาณ 40% ของการผลิต HDD ทั้งโลก จากการประเมินผลกระทบของบริษัทที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยรวมคาดว่าจะการผลิต HDD และส่วนประกอบจะชะลอตัวหรือหยุดชะงักราว 1-2 เดือน ซึ่งจะส่งผลให้กำลังการผลิตของโลกหายไปราว 20% กำลังการผลิตจึงปรับลดลงมาอยู่ที่ราว 60% ทั้งนี้ ภายหลังจากน้ำลดแล้ว คาดว่าต้องใช้เวลาในการซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างและติดตั้งเครื่องจักรราว 2-3 เดือนเป็นอย่างน้อยขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความเสียหาย ทำให้คาดว่าจะกำลังการผลิตจะค่อยๆ กลับมาฟื้นตัวในช่วงปลายไตรมาส 1 ก่อนจะกลับมาสู่ระดับ 80-90% ได้ในช่วงปลายไตรมาส 2 ของปี 2012

การชะลอตัวของการผลิต HDD ยังส่งผลกระทบต่อเม็ดเงินสินค้าขึ้นปลาย โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบก็คาดว่าจะชะลอตัวลงตาม โดยการผลิตคอมพิวเตอร์ PC ทั่วโลกต้องประสบปัญหาจากการที่ supply chain ของอุปกรณ์ชิ้นส่วนสำคัญอย่าง HDD เกิดภาวะขาดแคลนและไม่เพียงพอกับความต้องการของตลาดส่งผลให้ราคา HDD ปรับตัวสูงขึ้นถึงราว 2 เท่าในเดือนตุลาคมและทำให้การส่งสินค้าคอมพิวเตอร์ PC มีแนวโน้มชะลอตัวลงตาม เนื่องจากสัดส่วนของการใช้ HDD ในเครื่องคอมพิวเตอร์ PC สูงถึงราว 50% ของความต้องการ HDD แต่ในช่วงไตรมาส 4 ปี 2011 ผลกระทบค่อนข้างจำกัดเนื่องจากยังมีสินค้าคงคลังอยู่ราว 2-4 สัปดาห์ แต่ในไตรมาส 1 ปี 2012 ผลกระทบจะชัดเจนมากขึ้น โดยตลาดคาดการณ์ว่ายอดขายการส่งสินค้าคอมพิวเตอร์ PC จะปรับลดลงราว 15% (QOQ) ในไตรมาส 1 ปี 2012 และยังคงส่งผลกระทบต่อเม็ดเงินผลิตภัณฑ์ DRAM ที่มีแนวโน้มชะลอตัวลงตาม (รูปที่ 3)

ตลาด HDD ที่ชะลอตัวไม่ได้ส่งผลให้ความต้องการ Solid State Drive (SSD) เพิ่มขึ้นมากนัก¹ แม้ว่า HDD เกิดการขาดแคลนในตลาด แต่คาดว่าความต้องการ SSD คงไม่สามารถมาทดแทนอุปทาน HDD ที่หายไปได้มากนัก เนื่องจากคอมพิวเตอร์ PC และ Enterprise systems ส่วนใหญ่ที่พัฒนาขึ้นยังคงต้องอาศัย HDD เป็นอุปกรณ์สำคัญที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจาก SSD ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของความจุของหน่วยความจำที่ยังไม่มากเท่ากับ HDD อีกทั้งยังมีราคาแพงกว่า HDD ค่อนข้างมาก ทำให้ความต้องการไม่น่าจะเพิ่มขึ้นมากนัก

...แต่ในช่วงครึ่งหลังของปี 2012 คาดว่ายอดขาย HDD และคอมพิวเตอร์จะกลับมาฟื้นตัวดี เนื่องจากจะมี pent-up demand จากผู้ผลิตคอมพิวเตอร์ที่กลับมาสั่งซื้อเป็นจำนวนมากเพื่อชดเชยสต็อกสินค้าที่ขาดหายไป ประกอบกับในช่วงครึ่งปีหลังเป็นช่วงฤดูกาลที่ยอดขาย HDD และคอมพิวเตอร์สูงตามปกติอยู่แล้วซึ่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญให้ยอดขายสินค้าอิเล็กทรอนิกส์กลับมาขยายตัวได้ในเกณฑ์ดี

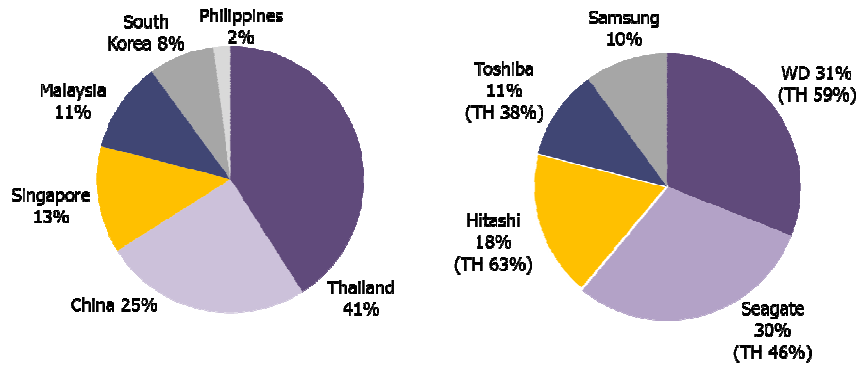
Implication

- หากการผลิต HDD ของไทยกลับมาขยายตัวได้ใกล้เคียงค่าเฉลี่ย ในช่วง 3 ปี (2548-2550) ก่อนเกิดวิกฤติการณ์การเงินโลกที่ราว 30% จะส่งผลให้ GDP เพิ่มขึ้นราว 0.6 percentage point เนื่องจาก HDD มีสัดส่วนการผลิตสูงถึงประมาณ 5% ของดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (MPI) ขณะที่การผลิตในภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนราว 40% ใน GDP ไทย ดังนั้น หากการผลิต HDD กลับมาฟื้นตัวได้เร็วภายในช่วงไตรมาส 2 ของปี 2012 จะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ตัวเลขการส่งออกและผลผลิตอุตสาหกรรมของไทยฟื้นตัวตามไปด้วย
- วิกฤติน้ำท่วมไม่น่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้มีการย้ายฐานการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ แต่ในระยะยาวยังคงมีความเสี่ยง เนื่องจากไทยเป็นฐานการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์สำคัญของโลกและมี supply chain ในส่วนของอุตสาหกรรมขั้นกลางและขั้นปลายที่ค่อนข้างหลากหลาย จากการเข้ามาลงทุนย้ายฐานการผลิตของผู้ประกอบการต่างประเทศ ตั้งแต่ชิ้นส่วน semiconductor แผงวงจรไฟฟ้า PCBA และชิ้นส่วนประกอบอื่นๆ มาจนถึง HDD และ Optical media ตลอดจนสินค้าขั้นปลายต่างๆ โดยมีผู้ผลิตทั้งที่เป็น brand owner, Original Equipment Manufacturer (OEM), Electronics Manufacturing Services (EMS) และบริษัท outsourcing อีกเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ไทยเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ในหลายๆ ผลิตภัณฑ์ ตลอดจนแรงงานไทยมีความชำนาญและสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลมากขึ้น ดังนั้น การย้ายฐานการผลิตไปจากแหล่งที่มีความพร้อมเช่นนี้จึงน่าจะเกิดขึ้นได้ยากซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาในการพัฒนาใหม่และใช้เงินลงทุนสูง แต่ประเด็นที่เป็นความเสี่ยงน่าจะมาจากการบริหารจัดการน้ำว่าจะสามารถเรียกความเชื่อมั่นกลับมาได้มากน้อยเพียงใด ตลอดจน ต้นทุนการผลิตของไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นทำให้ไทยเริ่มสูญเสียความได้เปรียบทางการแข่งขันทำให้เกิดการย้ายฐานการผลิตที่เน้นแรงงานไปยังประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ จีนและเวียดนามมากขึ้น ดังนั้น ไทยจึงควรเร่งยกระดับความสามารถในการแข่งขันไปสู่การผลิตที่มีเทคโนโลยีสูงขึ้นมากกว่าการรับจ้างประกอบและทดสอบผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการพัฒนาฝีมือแรงงาน ขณะเดียวกันต้องเร่งบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้เกิดวิกฤติน้ำท่วมซ้ำรอยเดิมอีกเพื่อรักษาความเป็นฐานการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สำคัญของโลก

¹ Solid State Drive (SSD) คืออุปกรณ์หน่วยความจำที่ใช้เก็บข้อมูล ซึ่งพัฒนามาจาก flash memory การทำงานจะแตกต่างกันกับ HDD เป็นในลักษณะของจานแม่เหล็ก SSD มีข้อดีคือ ความเร็วในการดึงข้อมูลจะมากกว่า HDD และไม่สิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้า

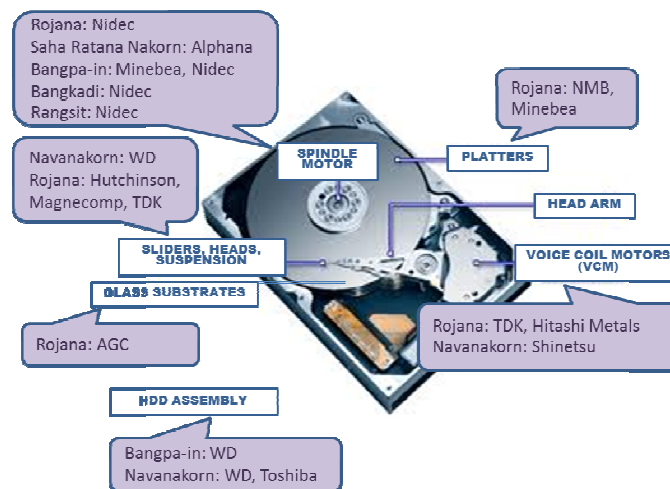
รูปที่ 1: สัดส่วนการผลิต HDD ของโลก จำแนกตามประเทศและผู้ผลิต

หน่วย: % (ตัวเลขในวงเล็บคือสัดส่วนการผลิตในไทยของผู้ผลิตแต่ละราย)

ที่มา: การวิเคราะห์ โดย SCB EIC จากข้อมูลของ Japan Electronic Industry and Trade Association และ BOA-ML

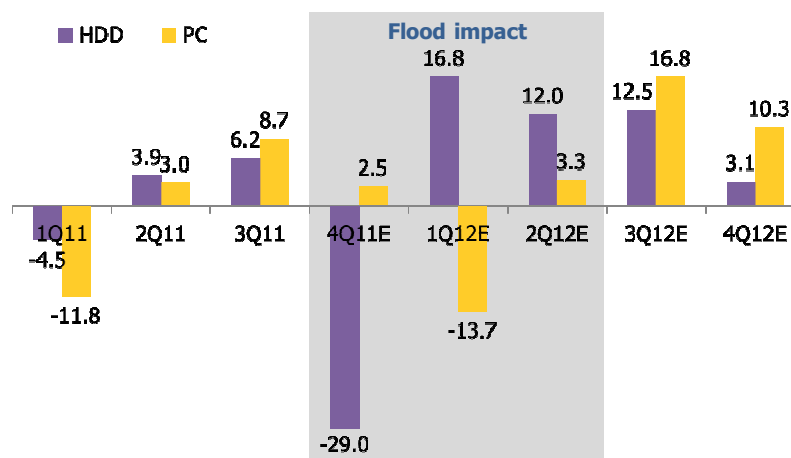
รูปที่ 2: Supply chain ของ HDD ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติน้ำท่วม

ที่มา: การวิเคราะห์ โดย SCB EIC จากข้อมูลของนิคมอุตสาหกรรม

รูปที่ 3: ประมาณการยอดการส่ง HDD และ PC

หน่วย: %QOQ

ที่มา: การวิเคราะห์ โดย SCB EIC จากข้อมูลประมาณการของสำนักวิจัยต่างประเทศหลายสำนัก

โดย : ปราณิดา ศยามานนท์ (pranida.syamananda@scb.co.th)